

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Sámediggi
Áyovárgaiddnu 50
9730 Kárásjohka

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI /SAKSBEHANDLER
Pål Nilsen, +47 78 47 40 24
elina.hakala@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.
201001771-74 201100944-77

MIN ČUJ./VÅR REF. BEAIVI/DATO
15/4469 - 8 30.03.2016
Almmut go válddát oktavuodá /Oppgis ved henvendelse

telefuodna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápmingstider:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

Uttalelse til konsesjonssøknader for utvidelse av Skibotn kraftverk og utbygging av Stordalselva kraftverk i Storfjord kommune. Innsigelse.

Vi viser til deres brev av 21.12.2015 vedrørende høring av konsesjonssøknader for vannkraftutbygging i Signaldalen samt søknader om overføring av vann til Lavka og Skibotn kraftverk. Søknadene er sendt på høring samtidig med fire småkraftsøknader i Storfjord kommune. Sametinget uttaler seg til de fire småkraftsøknadene i området i eget brev, men vi ser på belastningen av de foreslåtte tiltakene til naturgrunnlaget for samisk kultur samlet sett.

1. Generelt

Sametinget har innsigelsesrett i kraftkonsesjonssaker etter Plan- og bygningsloven og etter Kulturminneloven, se Lov nr 17 av 14.12.1917 om Vassdragsregulering (vassdragsreguleringsloven) § 6-1, første ledd og Plan- og bygningsloven § 5-4, 3 ledd.

Vi viser i denne sammenheng til merknadene til Lov nr 71 av 27.6.2008 om planlegging og Byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) hvor det står følgende om § 3-1 bokstav c:

"Bokstav c viser til at det er en særlig oppgave for planleggingen å ivareta naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Loven gjelder for hele landet og for hele befolkningen uten hensyn til etnisk bakgrunn og tilknytning. Det er likevel grunn til å framheve vern av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv særskilt. Samisk kultur og livsstil har alltid vært sterkt knyttet til naturen, til dels sårbar natur, og er derfor avhengig av god ressursforvaltning. Ved planlegging og saksforberedelse er det viktig å ta hensyn til tidligere inngrep i samme område. Reindriften er en samisk næring og en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes. Loven regulerer ikke de kollektive eller individuelle rettigheter som samer og andre har opparbeidet ved hevd eller alders tids bruk".

Sametinget er ansvarlig myndighet for samiske kulturminner. Alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda ifølge LOV1978-06-09 nr 50: Lov om kulturminner (kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustuffer, gammetuffer, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser,

hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et fredet kulturminne jf. kulturminneloven § 3.

2. Samiske kulturminner

Søknad om Stordalselva kraftverk har to alternativer, der alternativ 1 er prioritert av utbyggeren. Samtidig med utbygging av Stordalselva kraftverk er det søkt om overføring av vann fra nedbørsfeltet til Stordalselva over til Govdajávri.

Sametinget har befart tiltaksområdet for Stordalselva kraftverk uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner i området.

Sametinget har deltatt på en helikopterbefaring av tiltaksområdet for overføringer til Govdajávri med Ecofact Nord. Befaringen kan ikke anses å være undersøkelser i henhold til kulturminneloven § 9. Sametingets konklusjon fra befaringen er at både stedsnavnene og historiske og andre kilder gir grunn til å tro at det er stort potensiale for uoppdagede samiske kulturminner etter reindriftsamisk bruk i området.

Sametinget kan ikke gi en endelig uttalelse om kulturminner før det er gjort kulturminnefaglige undersøkelser etter § 9 i kulturminneloven. Melding om kulturminnefaglig befaring vil bli sendt til tiltakshaveren.

3. Naturgrunnlaget for samisk kultur – reindrift. Innsigelse.

Stordalselva ligger innenfor reinbeitedistrikt(RBD) 24 Helligskogen. I tillegg vil tiltaket berøre også arealer for den svenske samebyen Könkämä og gjennomflyttende reinbeitedistrikt 19/32 Lakselvdalen/Lyngsdalen. De planlagte vannoverføringene til Lavka og Skibotn kraftverk – Govdaoverføringen, Viessogasoverføringen og Poikkiharjut- berører alle RBD 24 Helligskogen.

Konsekvensutredningen for Stordalselva konkluderer med at konsekvensene vil være ulike for de ulike reinbeitedistriktene som blir berørt. For RBD 24 Helligskogen er konsekvensene vurdert som ubetydelig eller liten negativ, for RBD 19/23 Lakselvdalen/Lyngsdalen er konsekvensene ubetydelige og for Könkämä sameby vil konsekvensen være liten negativ.

Den reindriftsfaglige konsekvensutredningen for utvidelse av Skibotn kraftverk i Troms er tydelig på at alle alternativer for vannoverføringer til Govdajávri vil ha store negative konsekvenser til Helligskogen reinbeitedistrikt i anleggsfasen. Konsekvensene i driftsfasen anses å være størst for Govdaoverføringen og overføring fra Poikkiharjut. Begge tiltak innebærer etablering av nye veier som igjen genererer mer trafikk og menneskelig aktivitet.

Konsekvensutredningen for utvidelse av Skibotn kraftverk er utarbeidet i samråd med Helligskogen RBD. Denne utredningen legger frem også en vurdering av den samla belastningen for reinbeitedistriktet med tanke på eksisterende inngrep. Det har også blitt ført samtaler med berørte reinbeitedistrikter i forbindelse med konsekvensutredningen for Stordalselva kraftverk, og det legges frem en vurdering av 0-alternativet, der man ser på den samla belastningen av eksisterende planer og tiltak uten at Stordalselva realiseres. Ingen av konsekvensutredningene ser tiltakene i sammenheng med de planlagte nye småkraftverk.

I behandling av søknader om kraftkonsesjoner vektlegger Sametinget behovet for se på den samla belastningen av eksisterende og planlagte inngrep og tiltak til den enkelte reinbeitedistriktet. Samtidig med de fremlagte søknader, har NVE også på høring 4 småkraftverk i Storfjord kommune. To av disse, Innerelva og Rovejohka kraftverk er innenfor Helligskogen RBD, og Paraselva er i distriktets grenseområdet mot sør. I tillegg til de nye omsøkte småkraftverk, er det tidligere gitt tillatelse til fire småkraftverk innenfor distriktets grenser. Også ny 420kV kraftlinje Balsfjord-Skaidi vil gå gjennom distriktet. Den samla belastningen av de ovennevnte krafttiltak, sammen med andre inngrep som hyttebygging, økt menneskelig ferdsel og rovdysituasjonen, gjør at Helligskogen reinbeitedistrikt er under stort press.

På bakgrunn av det ovennevnte og med hjemmel i plan- og bygningsloven §5-4 fremmer Sametinget innsigelse til de omsøkte tiltakene. Sametinget ber om at det gjennomføres konsultasjoner med Sametinget om de konsesjonssøkte tiltakene, jf. kgl. res av 1. juli 2005 om konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Vi mener at denne konsultasjonen med fordel kan gjennomføres samtidig med innsigelsesmøte om de omsøkte småkraftverk i Storfjord kommune. Sametinget vil i forbindelse med i innsigelsesmøte og konsultasjoner vurdere om, og på hvilke vilkår tiltakene kan gjennomføres. Vi vil da bl.a legge vekt på de opplysninger om reindrifta som fremkommer i høringsrunden, og på hvilke konsesjonsvilkår som er aktuelle.

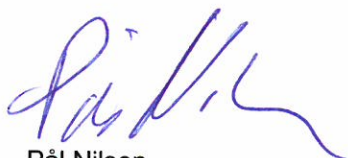
For Sametinget er det avgjørende at de, som er direkte påvirket av tiltaket skal kunne fortsette å utøve og utvikle sin kultur og opprettholde en lønnsomhet i sin tradisjonelle næring. Hvis ikke, risikerer staten at tiltakene er i direkte strid med SP artikkel 27.

I tillegg anmoder vi om at NVE retter en forespørsel til berørte reinbeitedistrikt om de ønsker konsultasjoner om søknadene. Vi ber NVE om å oppsummere de samiske interessene med foreløpige vurderinger i et eget dokument, samt vurdering av samlede virkninger, og ta kontakt med Sametinget for å avklare detaljer rundt konsultasjonen nærmere.

Dearvvuođaguin/Med hilsen

Elina Hakala
fágajođiheadji/fagleder

Pål Nilsen
seniorráðđeaddi/seniorrådgiver